

Babybeleid

Uitgangspunten

Het babybeleid beschrijft hoe we op de kinderdagverblijven van KION omgaan met baby's (kinderen tot ongeveer 18 maanden). Het babybeleid is een aanvulling op het bestaande pedagogisch beleid van de kinderdagverblijven. Het is verre van compleet: alles dat al beschreven staat in het pedagogisch beleid, is hier niet herhaald. Er is in het babybeleid met name aandacht besteed aan het bieden van veiligheid en het stimuleren van de persoonlijke competentie.

Het hoofdstuk over normen en waarden kent geen specifieke uitwerking voor baby's.

De in het pedagogisch beleid van de kinderdagverblijven beschreven pedagogische doelen vormen de basis voor het babybeleid.

Opzet

Het babybeleid volgt de hoofdstukken van het pedagogisch beleid van de kinderdagverblijven (tevens de pedagogische doelen uit de Wet Kinderopvang).

Elk hoofdstuk begint met een puntsgewijze samenvatting van het betreffende hoofdstuk uit het pedagogisch beleid. Daarna volgen korte paragrafen die afzonderlijk van elkaar gelezen en besproken kunnen worden.

In bijlagen wordt specifieke informatie over een onderwerp uitgediept.

1. Het bieden van veiligheid:
 - 1.1 Veiligheid als geborgenheid: algemeen
 - 1.2 Veiligheid als geborgenheid: verzorgingsmomenten
 - 1.3 Veiligheid als voorspelbaarheid
 - 1.4 Veiligheid als rust
 - 1.5 Samenwerking met ouders
2. Het bieden van mogelijkheden tot het ontwikkelen van persoonlijke competentie
 - 2.1 Persoonlijke competentie: algemeen
 - 2.2 Persoonlijke competentie: bewegingsruimte
 - 2.3 Persoonlijke competentie: taal
 - 2.4 Persoonlijke competentie: buiten
3. Het bieden van mogelijkheden tot het ontwikkelen van sociale competentie
 - 3.1 Sociale competentie: baby als groepslid

Nieuw beleid?

Omdat we het belangrijk vinden om duidelijk te omschrijven hoe we bij KION met baby's omgaan, is het babybeleid een omvangrijke notitie geworden. Voor het grootste deel is de inhoud echter al praktijk. Veel punten zijn ook al eerder binnen de kinderdagverblijven van KION aan de orde geweest, bijvoorbeeld bij het POW-thema Spelen met Ruimte of de werkochtenden over taakverdeling en over het begin en einde van de dag.

Nieuw zijn vooral de aandacht voor het praten met een baby en hem de tijd geven om te reageren, het uitbuiten van verzorgingsmomenten, het attent zijn op prikkels in de omgeving en het bieden van bewegingsruimte.

Het belangrijkste punt in het werken met baby's is en blijft het goed kijken en luisteren.

Babymap

Voor pedagogisch medewerkers is een map beschikbaar waarin het babybeleid verder wordt uitgewerkt. Hierin staan bijvoorbeeld lijsten met speelmateriaal, ideeën voor activiteiten met baby's, tips over akoestiek, achtergrondinformatie over inrichting, de ontwikkeling en verzorging van baby's en werken met baby's.

Afdeling Pedagogiek & Kwaliteit

December 2017

1. Het bieden van veiligheid

Samenvatting uit het pedagogisch beleid, voor zover relevant voor omgaan met baby's

- *Het bieden van veiligheid bestaat enerzijds uit het er voor zorgen dat kinderen zich geborgen en geaccepteerd voelen, anderzijds uit het bieden van voorspelbaarheid en structuur.*
- *Een kind hoort bij een stamgroep. Bij deze groep horen pedagogisch medewerker en andere kinderen. Elke stamgroep heeft een eigen stamgroepruimte.*
- *We respecteren en accepteren de eigenheid van kinderen. We houden rekening met verschillen in temperament en karakter.*
- *We verwelkomen elk kind bij binnenkomst.*
- *We benaderen de kinderen op positieve en warme wijze.*
- *We knuffelen en stoeien regelmatig.*
- *We kijken en luisteren goed naar wat een kind ons te vertellen heeft, ook non-verbaal. We zijn er op attent dat we alle kinderen zien en horen. We proberen in te gaan op behoeften van kinderen.*
- *Op moeilijke momenten zijn we dichtbij kinderen.*
- *Baby's bieden we nabijheid en regelmatig oogcontact. We zorgen ervoor dat ze ons kunnen zien of horen.*
- *We hanteren een voor het kind herkenbare dagindeling.*
- *Veel dagelijkse activiteiten kennen een min of meer vaste opbouw, een soort patroon.*
- *We passen de structuur die we bieden onder andere aan aan de behoefte van het kind.*
- *We zorgen voor een overzichtelijke, duidelijk ingerichte ruimte, ingedeeld in herkenbare speelhoeken. Spelmateriaal hebben een vaste plaats.*
- *Een baby slaapt zoveel mogelijk in hetzelfde bedje. Er is een vaste plaats voor zijn jasje, kleding en knuffel*
- *Niet alleen kinderen, maar ook ouders worden bij binnenkomst welkom geheten.*
- *Gevoelens van ouders worden serieus genomen.*
- *We informeren ouders over hoe het op het kdv toegaat.*
- *We informeren ouders over hoe de dag voor het kind verlopen is. We zijn eerlijk naar ouders, ook over minder leuke gebeurtenissen waarbij het kind betrokken was.*
- *We verwachten dat ouders ons informeren over bijzonderheden over het kind waarmee we op het kdv rekening kunnen houden.*

1.1 Veiligheid als geborgenheid: algemeen

We kijken en 'luisteren' goed naar baby's

We proberen attent te zijn op signalen van een baby. Een baby kan nog niet zeggen hoe hij zich voelt. Elke baby heeft eigen non-verbale manieren om duidelijk te maken wat hij wil. Goed kijken is belangrijk om de baby te leren kennen, te kunnen herkennen als hij moe wordt, te weten wat hij prettig vindt, welk materiaal hij leuk vindt om te mee te spelen, kortom om zijn signalen op de goede manier te kunnen interpreteren. Goed kijken en luisteren naar een baby is voorwaarde om te kunnen inspelen op waar een baby op dat moment behoefte aan heeft.

Een baby op wiens signalen snel en goed wordt gereageerd, zal op den duur steeds minder lang en minder vaak om aandacht vragen: hij weet dat we er voor hem zijn als hij behoefte heeft aan contact.

Natuurlijk is het in een groep niet mogelijk om op alle momenten dat een baby aandacht nodig heeft, dit meteen te signaleren en direct de nodige aandacht te geven. Dit lukt thuis niet, maar zeker niet in een groep. Een pedagogisch medewerker moet haar aandacht verdelen over meerdere kinderen. We proberen op verschillende manieren ervoor te zorgen dat de baby's voldoende aan hun trekken komen.

- We creëren rust in de groep met behulp van een doordachte inrichting en een aantrekkelijk (spelmateriaal- en activiteiten-) aanbod voor alle kinderen.
- Een goede organisatie van de groep en een heldere taakverdeling tussen pedagogisch medewerkers zorgt ervoor dat er voldoende tijd en aandacht is voor de baby's (en ook voor de andere kinderen).
- We proberen een goed evenwicht te vinden tussen het dagschema van de groep en de behoeften van de kinderen, inclusief de baby's. We stellen ons geregeld de vraag: 'Wat heeft nu op dit moment prioriteit en waarom?'. Soms gaan behoeften van kinderen voor ons schema.
- Vooruitlopen op behoeften van baby's is ook een manier om voldoende aandacht te kunnen geven. Om te beginnen door tijdig een flesje of fruithap klaar te maken. Ook hoeven we niet te wachten tot een baby huilt om 'm de fles te geven. De meeste baby's kunnen we ook een kwartiertje eerder voeden als dit gezien de situatie op de groep beter uitkomt. Dit geldt niet voor baby's die gevoelig zijn voor afwijkingen van het dagritme.

We praten veel met een baby: zeggen wat je doet, benoemen wat je ziet

We vinden het belangrijk om veel tegen de baby te praten. Als we met een baby bezig zijn, zeggen we wat we gaan doen: “Zo, ik zal jou eens even een schone luier omdoen. Nou leg ik je eerst neer....”. “Kom je?..... Dan gaan we naar bed”. Praten tegen de baby werkt geruststellend.

In het contact met de baby letten we goed op signalen van een baby. We benoemen wat we aan de baby zien of wat zijn aandacht trekt: “Ja, dat kussen is koud hè?” “Nee, dat vind jij niet fijn hè?” “Oh, dat is mooi!” “Wat gebeurt daar?” “O, wat een lawaai!” Zo geven we de baby het gevoel dat we hem begrijpen.

We proberen tijdens het contact zoveel mogelijk oogcontact te maken.

Het praten tegen een baby is ook belangrijk voor de taalontwikkeling. Zie ook de paragraaf over persoonlijke competentie (baby's en taal).

We geven een baby de tijd om te reageren

Baby's hebben meer tijd nodig om informatie te verwerken en te reageren dan oudere kinderen en volwassenen. Daarom geven we een baby de tijd (vaak zijn een paar seconden genoeg) om te reageren op wat we zeggen, wat we doen of op wat er gebeurt. Dan volgt er zeker een reactie. De baby beleeft veel plezier aan dit 'gezien worden' en het zelf iets doen. Dit soort ervaringen zijn belangrijk voor de ontwikkeling van een gevoel van eigenwaarde.

We verzorgen een baby met respect en gaan zorgvuldig om met aanraking

Baby's worden veel gedragen, opgepakt en aangeraakt. Ze hebben een heel direct lichamenlijk contact met iedereen die voor hen zorgt. We geven een baby als we hem oppakken of dragen voldoende steun (met open handen onder de billetjes en bij jonge baby's ook onder zijn hoofdje), maar ook bewegingsvrijheid van armen, handen, voeten en benen. Zo kan hij op ons reageren.

We proberen te voorkomen dat we een kind van achteren naderen, niets zeggen en hem opeens optillen om hem te verplaatsen, uit een stoeltje te halen of ergens weg te halen. Tijdens de verzorging proberen we kinderen als het ware tot het meewerken aan de verzorging 'uit te nodigen' ('Ik ga je zo op je buik draaien'). Hierdoor kunnen ze zich op de verzorgende activiteit voorbereiden. Als je rustig laat merken wat je wilt, vertelt wat de bedoeling is en de baby de tijd geeft om bij te komen van grote bewegingen (bv de trui over zijn hoofd halen), geven baby's over het algemeen gemakkelijk mee.

Baby's zijn heel gevoelig voor de manier waarop we met ze omgaan: als wij gehaast zijn, wordt een baby ook onrustig. Als we daarentegen rustig met een baby omgaan, werkt dat meestal geruststellend en ontspannend op hem.

We beschouwen huilen van een baby als signaal dat hij zich niet prettig voelt

We beschouwen het huilen van baby's als een signaal dat een baby niet meer tevreden is met de situatie. We vinden dat baby's zich bij ons zo prettig mogelijk moeten voelen. Als ze huilen dan proberen we het probleem zo goed mogelijk voor hen op te lossen.

Liever dan wachten tot een baby zich zo vervelend voelt dat hij gaat huilen, zijn we het huilen voor. Dit doen we door goed naar een baby te kijken en hierop in te spelen. Als we bijvoorbeeld zien dat een baby moe begint te worden, leggen we 'm in bed. Om signalen van een baby goed te kunnen interpreteren, willen we de baby zo goed mogelijk kennen. Daarom overleggen we regelmatig met collega's en ouders.

Bij de interpretatie van wat er aan de hand is als een baby huilt, houden we rekening met het dagritme van het kind (zou hij misschien honger hebben, zou hij moe zijn etc) en met de aard en gewoonten van een kind. Zo zijn er baby's die het nodig hebben om zich even in slaap te huilen. Vaak overleggen we hierover met een collega ("Kan het zijn dat hij huilt omdat hij honger heeft, hoe laat had hij zijn vorige flesje?").

In een groep komt het regelmatig voor dat een baby zich niet meer prettig voelt en huilt, maar dat er niet meteen aandacht aan de baby kan worden gegeven. De aanwezige pedagogisch medewerkers moeten hun aandacht over meerdere kinderen verdelen. Het kan dus zijn dat een huilende baby even moet wachten. Als dit zo is, laat de pedagogisch medewerker in ieder geval merken dat ze het huilen gehoord heeft en dat ze er snel aan komt ("Ja, je hebt honger hè? Je flesje komt eraan hoor!").

Baby's die acuut aandacht nodig hebben, bijvoorbeeld als ze zich pijn doen, krijgen deze ook meteen. Of acute aandacht nodig is, is herkenbaar aan het soort huilen.

Soms komen we er niet achter waarom een baby huilt: hij heeft voldoende geslapen, gedronken, hij is juist verschoond. Het kan zijn dat de baby om de een of andere reden niet lekker in zijn vel zit. Huilen kan ook een manier zijn om spanning te ontladen. In plaats van steeds de speen erin te stoppen, de baby proberen af te leiden of te sussen, kunnen we ook zoeken naar een plekje waar de baby eens even goed kan 'uithuilen', een plek waar anderen er minder last van hebben, terwijl een pedagogisch medewerker bij hem blijft, hem zachtjes wiegt of toespreekt. Ook al weten we niet wat de bron van de spanning is, we geven de baby het gevoel dat hij niet alleen is in zijn ellende en dat wij er voor hem zijn.

Dit één-op-één contact is lang niet altijd praktisch haalbaar in een groep en vraagt om een heel goede afstemming en taakverdeling tussen pedagogisch medewerkers.

Huilbaby's

Echte huilbaby's (baby's die gedurende 3 weken tenminste gedurende 3 dagen per week minimaal 3 uur per dag huilen) blijken op kinderdagverblijven weinig voor te komen. Dit is

niet zo vreemd. De meeste baby's komen op een leeftijd van een maand of drie, vier naar het kinderdagverblijf. Tegen die tijd is het extreme huilgedrag van de meeste huilbaby's al verminderd. Toch kan het gebeuren dat er een kindje op het kinderdagverblijf komt dat een groot deel van de dag huilt, zonder dat voor ons duidelijk is waarom hij huilt of waarbij we weinig aan het huilen kunnen doen. Uiteraard overleggen we in zo'n situatie met ouders. We vragen of ze het gedrag herkennen en hoe ouders hier thuis mee omgaan. In overleg met ouders proberen we het huilen te verminderen.

Over het algemeen wordt aandacht voor rust, regelmaat en het verminderen van prikkels aangeraden. Onder regelmaat verstaan we een vaste volgorde die steeds weer terugkomt: slapen, wakker worden, voeden, knuffelen en spelen. Bij de eerste tekenen van vermoeidheid (gapen, bleek worden, wegstaren, drukker worden, jengelen) leg je de baby wakker in bed. Belangrijk onderdeel van het advies is dat de baby gevoed wordt zodra hij wakker wordt. Dan is hij goed uitgerust en kan hij een volledige voeding drinken. En goed gevoed slaapt hij ook beter en langer.

Hoe we ook ons best doen, soms lukt het niet om het huilen te verminderen. Het kan gebeuren dat we ons afvragen of het kdv de baby de rust en zorg kan bieden die hij nodig heeft. Bovendien kan een voortdurend huilende baby een enorme aanslag doen op de andere kinderen en op de pedagogisch medewerkers. In dit geval zoeken we met de ouders naar een oplossing.

1.2 Veiligheid als geborgenheid: verzorgingsmomenten

We besteden voldoende aandacht aan verzorgingsmomenten

Tijdens momenten waarop we een baby verzorgen: voeden, verschonen, in bed leggen of uit bed halen, hebben we bij uitstek gelegenheid contact te maken met de baby. Deze momenten buiten we uit. We proberen in lichamelijk contact, met oogcontact en stemgebruik aan te sluiten bij bewegingen, tempo en expressies van de baby. Een baby voelt zich hierdoor 'gezien', is voldaan wat betreft aandacht en 'kan weer tegen een stootje'.

Een baby heeft er meer aan dat we deze momenten uitbuiten dan dat we snel, snel de baby's verzorgen om daarna tijd over te hebben voor een activiteit met hen. Een aantal goed gebruikte verzorgingsmomenten op de dag bieden een baby meer dan een aparte activiteit. Tijdens de verzorgingsmomenten praten we veel met de baby, geven hem de tijd om te reageren en gaan we zorgvuldig om met aanraking (deze punten zijn beschreven in paragraaf 1.1).

We voeden baby's op een rustige plek

De fles geven is een intiem moment voor baby en pedagogisch medewerker. Het is belangrijk dat een baby zich tijdens het voeden kan ontspannen en zich kan concentreren op het drinken. Daarom nemen we de tijd en de rust voor het voeden. Bij voorkeur gaan we met het kind op een rustige plek zitten. Dit kan een bank of stoel zijn die in een rustige hoek van de groepsruimte staat. Liefst dwars op de muur gezet, zodat pedagogisch medewerker en baby zich enigszins kunnen 'afsluiten' voor wat er verder in de groep gebeurt. Om ervoor te zorgen dat de pedagogisch medewerker met haar aandacht bij de baby kan zijn, proberen we te voorkomen dat ze tijdens het de fles geven ook tegelijk nog de groep in de gaten moet houden.

In het kader van de overgang naar drinken in een tuitbeker kan het gebeuren dat oudere baby's zelf hun fles vasthouden tijdens het drinken. Zelf drinken uit een fles gebeurt meestal ook op schoot.

Het zelf drinken kan als noodoplossing worden gebruikt in situaties waarin veel baby's tegelijk de fles moeten krijgen en er 'handen' tekort zijn. Een dergelijke situatie proberen we zoveel mogelijk te voorkomen door het dagritme van baby's enigszins bij te sturen en een van de baby's iets eerder of later de fles te geven.

De fruithap wordt meestal gegeven terwijl een kind in een wipstoeltje of kinderstoel zit. We kunnen de situatie intiemer maken door een baby op schoot te voeren.

Als een baby ouder wordt en tegelijk met de andere kinderen fruit eet, gebeurt dit aan tafel. Zo went hij aan het groepsgebeuren (zie paragraaf 3.1).

Heel soms is een moeder in de gelegenheid een baby op het kdv borstvoeding te geven. In overleg wordt gezocht naar een geschikte plek om dit te doen.

We geven baby's ook bij het eten de kans dingen zelf te doen

Ook bij het eten geven we baby's de kans zelf dingen te ontdekken en voor zover mogelijk zelf te doen. Dit is het goed voor hun zelfvertrouwen.

- Een wat oudere baby kan zelf een stukje brood of fruit in zijn mond stoppen.
- Om te voorkomen dat het kind voortdurend naar het lepeltje grijpt, kun je het kind zelf een lepeltje in de hand geven.
- Een dreumes kan zelf uit een tuitbeker drinken.
- De meeste dreumesen vinden het heel leuk om zelf een bakje yoghurt met een lepel uit te lepelen.

We zijn tijdens het verschonen met onze aandacht bij de baby

We verschonen baby's voor- en na het slapen en als dit nodig is, bv als we merken dat de baby gepoept heeft. Als we een baby verschonen, zijn we met onze aandacht bij het kind, we maken oogcontact en praten met de baby. We praten niet tegen een collega, tenzij dit functioneel is.

We betrekken de baby zoveel mogelijk bij het verschoonproces: we kondigen aan wat we gaan doen ("mag ik je een klein stukje draaien? nu ga ik je de luier omdoen etc") en wachten even, zodat we het kind de kans geven zich in te stellen op wat komen gaat en hieraan zoveel mogelijk mee te werken.

We vinden het belangrijk dat baby's goed kunnen slapen

We bereiden baby's voor op het gaan slapen. Rondom het naar bed gaan voeren we telkens ongeveer dezelfde handelingen in dezelfde volgorde uit. Dit biedt structuur en voorspelbaarheid. Zo weet een baby wat er gaat gebeuren als hij wordt verschoond, uitgekleed en zijn slaapzak aankrijgt. We vertellen dat hij een schone luier aankrijgt en daarna lekker gaat slapen. Hij krijgt eventueel een speentje en / of zijn vertrouwde knuffeltje mee naar bed. Sommige baby's vinden het fijn als we er even bij blijven als hij inslaapt. Voor zover haalbaar slaapt een kind in telkens hetzelfde bedje.

Met meer kinderen op één slaapkamer slapen kan leiden tot knelpunten. Vaak is één 'stoorzender' (een kind dat niet wil slapen of dat huilt voordat hij inslaapt) genoeg om de hele slaapkamer van streek te maken. Er zijn verschillende oplossingen mogelijk, afhankelijk van de mogelijkheden van het kinderdagverblijf. Zo'n kind kan iets eerder in bed worden gelegd, zodat hij slaapt als de andere kinderen ook gaan slapen. Of we laten een moeilijk slapend kind in overleg met ouders op een andere, veilige plek in het kindercentrum slapen (kantoor, pauzeruimte, gang)¹. Dit gebeurt in een vrijdbaar bedje of (met schriftelijke toestemming van ouders) in een wandelwagen. Ook dan kijken we om het kwartier hoe het met het kind is. Zeker huilende baby's kunnen het erg warm krijgen (risicofactor voor wiegendood).

Voor sommige kinderen kan het veiliger zijn (in figuurlijke zin) om in de groepsruimte te slapen. Dit betekent niet dat het daar stil moet zijn, juist het geroezemoes kan geruststellend werken.

¹ Als je voor dit soort oplossingen kiest, is het heel belangrijk deze ruimtes bij een eventuele ontruiming goed te controleren op slapende kinderen! Neem dit op in je ontruimingsplan! Ook dien je in dit geval het gebruik van een ruimte als slaapruiimte mee te nemen in de uitvoering van de RIE.

De GGD stelt dat je in je pedagogisch werkplan beschrijft welke ruimte(s) je naast de slaapkamer gebruikt voor baby's die moeilijk in slaap komen.

Hangmatjes worden niet als slaappleaats gebruikt. Het is echter geen probleem een kind in een hangmat te laten rusten, op voorwaarde dat de hangmat op een veilige plek hangt (bijvoorbeeld in een box) en dat de pedagogisch medewerker een oogje in het zeil houdt². De werkinstructies Veilig slapen en Inbakeren gaan over fysieke veiligheid en hygiëne rondom het slapen.

Speen

Sommige kinderen hebben een speentje. Deze wordt net zoals een knuffel gebruikt om het kind te troosten in geval van verdriet of als hij gaat slapen. Kinderen kunnen deze niet de hele dag in de mond hebben. Het kan onhygiënisch zijn als die tijdens het spelen op de grond valt en (ander) kind steekt 'm weer in zijn mond. Bovendien is het voortdurend in hebben van een speen slecht voor de ontwikkeling van de mondmotoriek en spraakontwikkeling.

1.3 Veiligheid als voorspelbaarheid

We proberen een baby zoveel mogelijk voorspelbaarheid te bieden

Een babyleven bestaat voor een groot deel uit een stroom van indrukken die elke dag weer veel nieuws met zich meebrengt. Er komt de hele dag van alles op een baby af: geluiden, kleuren, dingen, mensen, sferen, pijn, je prettig voelen, geuren, honger, vermoeidheid. Door in de omgang met een baby aan te sluiten bij wat voor hem of haar bekend is, door het bieden van herhalingen, vertrouwde rituelen en ritme, bieden we een baby herkenningspunten. Het helpt de baby om alle indrukken bij te benen. Zo weet hij waar hij aan toe is.

We streven ernaar dat een baby per dag zoveel mogelijk door één vertrouwde pedagogisch medewerker wordt verzorgd

We vinden het belangrijk een baby zoveel mogelijk continuïteit te bieden. We streven er daarom naar dat een baby op een kinderdagverblijf per dag zoveel mogelijk door dezelfde pedagogisch medewerker wordt verzorgd. Dit is het meest gemakkelijk te realiseren door elke dag af te spreken welke pedagogisch medewerker de baby's vandaag in principe 'onder haar hoede' heeft. Dit wil niet zeggen dat collega's niet mogen inspringen als veel baby's

² Voor de hangmat wordt een doek gebruikt. Hij hangt aan stevige ophangpunten, die regelmatig worden gecontroleerd. De hangmat hangt niet te strak, want dan kan het kind over de rand rollen. Ook niet te slap, want dan kan het gezichtje van het kind bedekt raken door de 'zijflappen'. Hangmatten gemaakt van draden worden niet gebruikt: hierin kan een kind verstrikt raken.

tegelijk aandacht vragen of dat deze pedagogisch medewerker zich op haar 'babydag' persé alleen met baby's zou mogen bezighouden.

Of het praktisch haalbaar is een baby op een dag vooral door dezelfde pedagogisch medewerker te laten verzorgen, hangt af van de groepsgrootte en de leeftijdsopbouw van de groep.

Suggesties:

- Eén pedagogisch medewerker per dag voor baby's is met behulp van afspraken over taakverdeling uitvoerbaar met drie pm op een verticale groep
- Eén pedagogisch medewerker per dag voor baby's is met behulp van afspraken over taakverdeling uitvoerbaar met twee pedagogisch medewerkers op een verticale groep, op voorwaarde dat er niet teveel baby's zijn
- Op een babygroep met drie pedagogisch medewerkers kan dit ook: als er veel baby's onder een jaar zijn, kan één pedagogisch medewerker zich op de dreumesen concentreren, terwijl de andere twee zich vooral bezighouden met de baby's.
- Op een babygroep met twee pedagogisch medewerkers lijkt deze taakverdeling lastiger te organiseren.
- Als er niet te veel baby's in de groep zijn, kun je op een verticale groep afspreken dat elke pedagogisch medewerker 'eigen' verzorgbaby's of mentorkinderen verzorgt. In dit geval is het belangrijk om in de gaten te houden dat de aandacht voor de oudere kinderen niet telkens onderbroken wordt door verzorging van baby's.
- Als er op een groep een baby is die veel huilt, kan het in verband met de werkbelasting van de pedagogisch medewerkers prettiger zijn af te spreken om de taakverdeling niet per dag, maar per halve dag te wisselen.

Bij afwezigheid van vaste pedagogisch medewerkers werkt er een invalkracht op de stamgroep. Binnen KION hebben we de afspraak dat onbekende invalkrachten in principe met de oudere kinderen werken en de vaste krachten met de baby's.

Hoewel we dit proberen te voorkomen, kan het gebeuren dat er op een stamgroep alleen invalkrachten staan ingeroosterd. In dit geval proberen we ervoor te zorgen dat een vaste pedagogisch medewerker van een andere groep op deze stamgroep komt werken.

Binnen KION hechten we aan samenwerking tussen groepen. Dit kan gebeuren in de vorm van een verzamelgroep (begin of eind van de dag en op minder bezette dagen als woensdag of vrijdag), tijdens open deuren beleid of doordat kinderen op een nabijgelegen stamgroep gaan spelen. Bij deze samenwerking streven we ernaar dat baby's in een vertrouwde stamgroepruimte met voor hen vertrouwde pedagogisch medewerkers blijven. Lukt dit niet, dan gaat er in principe een voor de baby vertrouwde pedagogisch medewerker mee.

Bij calamiteiten is het soms niet te voorkomen om een baby op een andere dan de stamgroep op te vangen, bijvoorbeeld als er onverwacht een pedagogisch medewerker ziek is.

Kinderen die gebruik maken van flexibele opvang hebben in principe geen eigen, vaste stamgroep. Desondanks streven we ernaar flexibele baby's zoveel mogelijk naar dezelfde groep te laten gaan. Dit kunnen we echter niet garanderen.

We proberen een evenwicht te vinden tussen dagritme van het kind en van de groep

De ene baby slaapt diep en vast in lange periodes, de ander slaapt minder lang maar in meerdere korte slaapjes. De ene baby is wakker en vol aandacht in de ochtend, de ander is het meest actief in de middag. Elke baby die naar het kinderdagverblijf komt, heeft een eigen ritme. Bij baby's die nieuw zijn op het kindercentrum passen we ons zoveel mogelijk aan het ritme dat het thuis gewend is aan. Langzamerhand en hoe ouder hij wordt, hoe meer dit zich voegt naar ritme van de groep.

Soms is de baby thuis een gang van zaken gewend die op een kdv niet kan worden geboden. Bv rondgedragen worden tijdens het in slaap vallen of borstvoeding etc. Voor een baby kan het lastig overschakelen zijn. Dit kan leiden tot problemen bij de verzorging op het kinderdagverblijf. In deze gevallen proberen we in overleg met ouders te komen tot een uitvoerbare en voor de baby zo goed mogelijke oplossing.

We vinden het belangrijk voldoende tijd en aandacht uit te trekken voor het wennen

Om goede opvang te kunnen bieden, moeten kind en ouders zich thuis voelen op het kindercentrum. Dit gebeurt niet van de ene op de andere dag. Het is belangrijk dat zowel kinderdagverblijf als ouders voldoende tijd uittrekken voor het wennen.

Gedurende de wenperiode leren pedagogisch medewerkers de aard, gewoonten en ritme van de baby kennen, kan de baby kennismaken met ruimte, geluiden en geuren, pedagogisch medewerkers, de groepssituatie en de gang van zaken op het kdv. We proberen het voeding- en slaapritme en pedagogische aanpak thuis en op het kindercentrum waar mogelijk op elkaar af te stemmen. Ook vaste gewoontes als een bepaald knuffeltje of speentje mee naar bed, nemen we zoveel mogelijk over. Gedurende de wenperiode raken ouders gewend aan de nieuwe situatie, leren ze en de gang van zaken op het kdv kennen. Soms is het mogelijk dat in het begin baby en ouder samen naar het kdv komen. Een ouder krijgt zicht op de gang van zaken en pedagogisch medewerker kunnen de kunst van de verzorging van dit specifieke kind afkijken.

Hoe de wenperiode er precies uitziet en hoe lang deze duurt is afhankelijk van de leeftijd en de aard van het kind. Tijdens het plaatsingsgesprek maakt afspraken met ouders over de stappen die genomen worden om het wenproces goed te laten doorlopen. Vóór de

plaatsingsdatum kunnen ouders op kosten van KION hun kind maximaal 2 dagen laten wennen. Om ervoor te zorgen dat we voldoende tijd kunnen besteden aan een nieuw kind en zijn ouders, proberen we niet meer dan één 'wennend' kind per dag in te plannen.

Soms komen er in een relatief korte tijd meerdere nieuwe baby's op de groep. In zo'n situatie moeten niet alleen de ouders en baby's wennen, maar moet je ook als pedagogisch medewerker weer wennen aan hun ritme, verschonen, fles geven.

De wenperiode is niet alleen belangrijk voor het leren kennen van kind en pedagogisch medewerkers, maar ook voor het leren kennen van de ouder. We willen niet alleen met het kind, maar ook met de ouders een band opbouwen. We realiseren ons dat het voor ouders van baby's vaak moeilijk is om de zorg van hun baby uit handen te geven, zeker in het begin. We vinden het belangrijk ouders het gevoel te geven dat ze met hun zorgen over de opvang, vragen of opmerkingen terecht kunnen bij de pedagogisch medewerker.

Om onrealistische verwachtingen te voorkomen is het belangrijk ouders goed te informeren over de situatie op het kdv: wat kan wel en wat kan niet. We vinden het belangrijk dat ouders zich realiseren wat het betekent om met een groep te werken.

Ondanks dat de communicatie tussen ouders en pedagogisch medewerker intensief is, blijkt het eerste evaluatiegesprek waarvoor ouders na een paar maanden worden uitgenodigd, ook bij de opvang van baby's zinvol te zijn. Daarom stimuleren we ouders hiervan gebruik te maken.

We vinden het belangrijk dat kinderen bij binnenkomst op het kdv kunnen acclimatiseren

We verwelkomen het kind en ouder bij binnenkomst. We geven de kinderen tijd en ruimte om te acclimatiseren. Daarom is het prettig als de ouder tijd heeft om even te blijven en het kind bij deze overgang te ondersteunen. Als de ouder vertrekt, streven we er naar om de baby's letterlijk en figuurlijk over te nemen. We praten tegen het kind om hem gerust te stellen. We leggen uit wat we gaan doen: 'papa gaat nu weg en we gaan even samen zwaaien'. Deze stappen gebeuren vaak in een vaste volgorde zodat het rituelen worden; het maakt de overgangssituatie voor kinderen voorspelbaar. Vanaf dat baby's een maand of negen oud zijn, beginnen ze rituelen te herkennen zoals zwaaien naar pappa als hij weggaat.

Bij de overgang van huis naar kdv spelen ouders een grote rol. Het is fijn voor het kind als de ouder hiervoor de tijd neemt. Van de andere kant is duidelijk afscheid nemen belangrijk. Als dit nodig is, leggen we aan ouders uit dat zijn of haar gedrag voor het kind onduidelijk is.

Ook is het soms nodig de ouder gerust te stellen. Ouders kunnen ons altijd later op de dag bellen om te horen hoe het gaat,

1.4 Veiligheid als rust

We houden de omgeving voor de baby overzichtelijk en rustig

Net zoals iedereen worden baby's geconfronteerd met prikkels (kleuren, geluiden, geuren, smaken, dat wat je voelt). Maar anders dan oudere kinderen of volwassenen, kost de verwerking hen veel inspanning en tijd. Baby's hebben tijd nodig om te reageren. Bovendien kunnen baby's zich nog niet afsluiten voor prikkels. Teveel prikkels leidt tot teveel stress voor baby's. Daarom is het belangrijk om te proberen de hoeveelheid prikkels in hun omgeving te beperken. Hoe jonger de baby, hoe belangrijker dit is. Nu is een stamgroepsruimte vol kinderen per definitie vol met prikkels. Daarom is het des te belangrijker om te proberen onnodige prikkels te vermijden. Dit is overigens niet alleen van belang voor baby's, maar ook voor de andere kinderen en pedagogisch medewerkers zelf.

We houden de aankleding van de ruimte rustig

We houden de aankleding van de ruimte rustig. Teveel prikkels maakt onrustig. Kleur is één van die prikkels. In ruimten waar kinderen lange tijd zijn gebruiken we voor wanden, vloeren en grote meubelstukken neutrale, niet te uitgesproken kleuren. We hangen de muren en ruimte niet vol met slingers, posters en werkjes. De ramen worden niet of heel beperkt beschilderd. Werkjes van de kinderen of een vertelplaat worden op een prikbord of netjes naast elkaar opgehangen (liefst op ooghoogte van de kinderen). Werkjes blijven geen maanden hangen, maar worden regelmatig vervangen.

Ook de box of babyhoek en de directe omgeving ervan houden we zo rustig mogelijk (bv liever een effen boxkleed, dan een kleed met figuurtjes)

We bieden baby's een afgemete hoeveelheid spelateriaal

We proberen de ruimtes niet vol te laten slibben met spelateriaal. Een deel bewaren we elders in het kdv in kasten (bv in een zogenaamde 'speel-o-theek') of rouleert tussen de stamgroepen.

Een niet-gebruikte box wordt vaak gebruikt als opbergkamer voor spelateriaal. Als we een baby in een box leggen, zorgen we ervoor dat de box, afgezien van een paar op de belangstelling van deze baby afgestemde materialen, leeg is.

Het is handig om aan de zijkant een boxzak te bevestigen (niet met koortjes!) waarin je speeltjes kan opbergen.

Sommige baby's vinden een babygym interessant. Nadeel hiervan is dat een baby zich hiervoor niet kan afsluiten als hij er genoeg van heeft. Hierop zijn we dus attent. We halen de babygym weg als we zien dat de baby hier niets meer mee doet of als de baby moe wordt.

In de paragraaf over persoonlijke competentie staat meer over spel materiaal, maar dan beschreven vanuit de hoek van stimulans van de ontwikkeling.

We voorkomen dat er voortdurend mensen de groep komen binnenlopen

Collega's of een cm die de groepsruimte binnen komen lopen, dragen bij aan de prikkels. In een team worden afspraken gemaakt over op welke momenten en waarvoor een collega of cm een groep kan binnenlopen.

Ook ouders die hun kind buiten de afgesproken tijden brengen of halen, kunnen storend werken. We vinden het belangrijk dat ouders zich realiseren dat ze op deze momenten niet ook nog eens veel aandacht kunnen vragen van de pedagogisch medewerker. Dit geven we tijdens het plaatsingsgesprek duidelijk aan.

We gaan bewust om met muziek op de groep

We gaan bewust om met muziek op de groep. We draaien alleen muziek als dit functioneel is. Rustgevende muziek of geluiden brengen een ontspannen sfeer op de groep. En natuurlijk is het prima als kinderen willen dansen op muziek.

Radio aan op de groep is storend. Dat doen we niet. Ook staat de cd-speler niet vlak naast de box.

In principe staat de mobiele telefoon niet aan tijdens het werk, hooguit op de trilfunctie.

Akoestiek

Met name in groepen waar meer dan 12 kinderen komen, kan akoestiek een probleem vormen. Zestien kinderen en drie pedagogisch medewerkers veroorzaken samen flink wat geluid. De gladde wand- en vloerafwerking van stamgroepsruimtes is hygiënisch, maar draagt niet bij aan de akoestische kwaliteit ervan.

Met behulp van maatregelen zoals ophangen van geïmpregneerde gordijnen, gebruik van wasbare kussens en kleden proberen we de akoestiek te verbeteren. Heeft dit onvoldoende resultaat, dan wordt in overleg met de Manager Facilitaire Dienstverlening naar een oplossing gezocht.

1.5 Samenwerking met ouders

We vinden het belangrijk goed overleg en contact te hebben met ouders

In het belang van een goede begeleiding van de baby investeren we een goed contact met ouders. Ook ouders moeten zich bij ons welkom en op hun gemak kunnen voelen.

Ouders zijn eindverantwoordelijk voor de opvoeding van de kinderen die wij opvangen. In de periode dat een kind naar het kinderdagverblijf komt, nemen wij de opvoeding van de ouder over. Wij beschouwen onszelf daarom als mede-opvoeder. Om de kinderen goed te kunnen begeleiden en verzorgen is overleg met ouders noodzakelijk. Zeker bij baby's. Hun signalen zijn nog niet zo duidelijk. Het is goed regelmatig te overleggen over hoe het met de baby gaat. Bovendien komt hun verzorging nauw en verandert deze geregeld.

We vinden het belangrijk het dagritme en verzorging van de baby met ouders af te stemmen

In verband met de voorspelbaarheid voor de baby is het belangrijk het dagritme en de verzorging van de baby zoveel mogelijk af te stemmen tussen thuis en het kdv. Voor ons is het heel belangrijk te weten wat het kind thuis gewend is. Als wij op het kdv heel anders met het kind omgaan (en dit kan soms niet anders omdat de situatie op het kdv nu eenmaal anders is dan thuis), kan dit voor kinderen onduidelijkheid en verwarring opleveren. Overleg tussen ouders en kdv is daarom heel belangrijk.

Soms blijken ouders thuis op een manier om te gaan met hun baby die we op het kdv niet kunnen uitvoeren. Bijvoorbeeld baby's die thuis in een draagzak in slaap gewiegd worden, of die thuis alleen borstvoeding krijgen en op het kdv niet uit de fles willen drinken etc. De verzorging op kdv kan hierdoor veel problemen opleveren. Dit is niet alleen vervelend voor de pedagogisch medewerkers, maar vooral voor de baby zelf. In deze gevallen proberen we in overleg met ouders tot een oplossing komen waarin iedereen zich kan vinden.

We houden er hierbij wel rekening mee dat veel ouders van eerste baby's nog onzeker zijn als opvoeder. Ze zijn kwetsbaar in hun ouderschap. Ouders willen zich, net als pedagogisch medewerkers, gehoord en gerespecteerd voelen. In sommige gevallen kan ondersteuning van cm bij contacten met een ouder nodig zijn.

We vinden het belangrijk ouders dagelijks te informeren over de dag van de baby

We vinden het belangrijk niet alleen informatie te geven over verzorging van baby, maar ook over hoe de dag van het kind was. Naast de mondelinge overdracht, is voor ouders van baby's tot één jaar het schriftje een belangrijk communicatiemiddel.

2. Persoonlijke competentie

Samenvatting van het pedagogisch beleid van de kinderdagverblijven, voor zover van toepassing op baby's

- *Elk kind heeft een eigen karakter, eigen mogelijkheden. Ieder kind ontwikkelt zich in een eigen tempo, op een eigen manier.*
- *Ieder kind heeft de 'drang' om zich te ontwikkelen. 'Sneller' is niet 'beter'. Wanneer een kind ergens aandacht voor heeft, leert hij spelenderwijs en met veel plezier.*
- *Wij kijken goed naar waar een kind belangstelling voor heeft en waar hij aan toe is. We bieden kinderen materiaal en activiteiten aan die hierbij aansluiten. Dit stimuleert de betrokkenheid van bij waar een kind mee bezig is. Dit is voorwaarde voor leren en ontwikkeling.*
- *Om kinderen de kans te geven hun mogelijkheden te ontplooien, hebben wij een breed aanbod. We stimuleren de kinderen hiervan gebruik te maken.*
- *Samendoen en samenspelen is leuk en ondersteunt de ontwikkeling. Kinderen kijken naar elkaar, leren van- en met elkaar, doen elkaar na, stimuleren elkaar. Dit geldt ook voor baby's.*
- *Als een baby niet uit zichzelf gaat spelen, zal de pedagogisch medewerker het kind stimuleren door zijn aandacht te trekken met een materiaal en te laten zien wat je ermee kunt doen.*
- *Een kind hoeft niet de hele tijd intensief te spelen. Een kind dat moe is, dat zin heeft om uit te rusten of alleen een beetje rond wit kijken, krijgt daartoe de gelegenheid.*
- *Een kind dat zich niet of heel traag ontwikkelt, proberen we stapje voor stapje te stimuleren.*
- *We stimuleren kinderen verschillende soorten activiteiten te doen. We brengen variatie aan in het aanbod van spelmaterialen (bv door ruilen met andere stamgroepen of een 'speel-o-theek').*
- *Soms biedt een pedagogisch medewerker gericht een activiteit aan. Ook hierbij proberen we in te spelen op interesse en behoefte van het kind.*
- *De ruimte is ingedeeld in activiteitenhoeken.*
- *Voor de baby's zijn er plaatsen waar ze rustig en veilig kunnen spelen en contact maken met leeftijdsgenootjes.*
- *Ook in de buitenruimte proberen we de verschillende leeftijdscategorieën aan bod te laten komen. Net als in de binnenruimte hebben we hier verschillende activiteitenhoeken.*

2.1 Persoonlijke competentie: algemeen

We bieden baby's materialen en activiteiten die hun ontwikkeling breed stimuleren

Doordat we goed naar een baby proberen te kijken en te 'luisteren', zien we waar een baby mee bezig is. Wat trekt zijn aandacht, welke spelmaterialen vindt hij leuk, hoe speelt hij hiermee, wanneer is hij op zoek naar contact, wanneer is hij lekker bezig of welke baby's vinden elkaar heel interessant? Door te kijken, krijgen we een idee waar de interesse van een baby naar uitgaat. Hierdoor kunnen we hierop beter inspelen.

Activiteiten met baby's

Baby's zijn bijzonder geïnteresseerd in andere mensen. De momenten dat de pedagogisch medewerker de baby verzorgt, zijn dan ook bij uitstek gelegenheden om korte activiteiten met baby's te doen. Bijvoorbeeld na het verschonen of na het voeden. Bijvoorbeeld 'kiekeboe' met een doekje of knuffelbeest, zachtjes kietelen, liedje zingen met beweging etc. Als baby's wat ouder worden, doen we met twee of drie baby's korte spelletjes. Dit doen we tenminste één keer per dag. Momenten dat het in de groepsruimte rustig is (als de groten buiten of in de speelhal zijn of als ze slapen), zijn hiervoor heel geschikt.

Spelmaterialen voor baby's

Hun eigen lichaam is voor baby's heel erg interessant om te ontdekken en mee te oefenen. Veel baby's genieten van het maken van bewegingen. Zowel het bewegen van hun lichaam als geheel als de fijnere bewegingen met de handen (betasten, pakken, loslaten, schudden, overpakken) vinden ze prachtig. Geluiden en klanken beluisteren, smaken proeven, verschillende materialen voelen (met handen, lippen en tong), het zijn activiteiten waarbij een baby zichzelf goed mee kunnen vermaken, zonder dat er een pedagogisch medewerker bij hoeft te zitten om hem te stimuleren. Baby's blijken hun gedrag een tijdlang goed zelf te kunnen reguleren, op voorwaarde dat hij een bekende pedagogisch medewerker kan zien of horen. Ze wisselen ingespannen bezigheden af met andere bewegingen en ontspannen even. Gaan daarna weer terug naar waar ze mee bezig waren. Ze kunnen met eindeloos geduld, herhaling en kleine variaties een hele tijd bezig zijn met bijvoorbeeld een snipper papier.

Baby's vermaken zich het best met materiaal waaraan ze veel kunnen ontdekken op veel verschillende manieren. Dit noemen we 'open' materiaal. Dit kan eenvoudig huis-tuin-en-keuken-materiaal zijn, zoals zakdoek, pollepels, plastic bakjes en bekertjes. We vinden het belangrijk om meerderen exemplaren van hetzelfde materiaal te hebben: zo ontdekken

kinderen bijvoorbeeld dat bakjes en bekertjes in elkaar kunnen. We zorgen voor voldoende variatie (bijvoorbeeld met behulp van een speeltheek), maar bieden niet teveel tegelijk aan. We zorgen ervoor dat een baby die in de box of op de grond ligt een aantal spelmaterialen onder handbereik heeft of er naar toe kan reiken of kruipen.

We vinden het belangrijk om baby's materialen zoveel mogelijk zelf te laten ontdekken. Zo zijn grote plastic bakken zijn niet alleen geschikt om spel materiaal in op te bergen, maar je kunt er ook in staan en stampen of er hard mee over de vloer schuiven.

We stimuleren het 'samenspelen' met andere kinderen

Baby's zijn niet alleen geïnteresseerd in pedagogisch medewerkers, maar ook in andere kinderen. Als ze kans krijgen wisselen baby's en dreumesen het individueel bezig zijn regelmatig af met samenspel: dit is op deze leeftijd het spelen naast elkaar, het bezig zijn met hetzelfde soort materiaal (ook speelgoed afpakken), het elkaar nadoen of het doen van een min of meer vergelijkbare activiteit (bv allebei op een loopfietsje).

Baby's zijn soms ook geïnteresseerd in de bezigheden van de oudere kinderen en kruipen erheen als ze de kans krijgen.

We vinden samenspel belangrijk: door samen te spelen, worden kinderen in hun ontwikkeling geprikkeld. Samen leer je meer. Om het samenspel te stimuleren laten we wanneer mogelijk twee of meer baby's bij elkaar in de buurt spelen. We leggen ze bijvoorbeeld samen op een mat of in een grote box.

Op rustige momenten in de groep kunnen we oudere kinderen bij de baby's betrekken en hebben baby's de gelegenheid naar oudere kinderen te kruipen.

Zie verder paragraaf over sociale competentie.

2.2 Persoonlijke competentie: bewegingsruimte

We bieden een baby voldoende bewegingsruimte

Baby's maken een snelle lichamelijke ontwikkeling door. Hiervoor is het nodig dat ze veel oefenen. Voor baby's is bewegingsruimte heel belangrijk. Beweging is de motor van hun ontwikkeling. Hierdoor oefenen ze niet alleen hun lichaam, maar leren tegelijk hun lichaam en de wereld om hen heen kennen. Al bewegend doen ze allerlei verschillende ervaringen op.

Om een baby te stimuleren tot bewegen en onderzoeken laten we hem bij voorkeur op de grond spelen. Bij hem in de buurt leggen we drie of vier speeltjes. Oudere baby's geven we ruime gelegenheid voor kruipen en uitdagende omstandigheden zoals kruipen over lage

verhogingen, bv grote harde kussens. We geven hen de gelegenheid zichzelf op te trekken, staan en lopen langs meubilair.

In de groepsruimtes is in principe voldoende vrije vloerruimte om te bewegen. Baby's hebben de hele ruimte tot hun beschikking als de groten in bed liggen of buiten spelen. Soms gaat de combinatie groot-klein goed samen. De groten weten vaak heel goed dat ze voorzichtig moeten zijn als er kleintjes rondkruipen. Vaak vinden ze het ook best leuk om even met de kleintjes te spelen. Maar om te voorkomen dat in drukke, onoverzichtelijke situaties baby's onder de voet gelopen worden, hanteren we (flexibele) afscheidingen zoals hekjes, zodat kleintjes (en soms ook groten) ongestoord kunnen kruipen en spelen.

Veel baby's zijn het niet gewend om op de buik te liggen en vinden dit vervelend. Toch is dit voor hun ontwikkeling belangrijk. Een oplossing kan zijn om een klein opgerold handdoekje onder de borst van de baby te leggen en een interessant speeltje voor z'n neus neer te leggen.

Boxen zijn bruikbaar voor de kleinere baby's. We letten er op dat het spelmateriaal dat in de box ligt, aansluit bij de belangstelling en ontwikkeling van de baby. Ook zorgen we ervoor dat er niet teveel materiaal in de box ligt, een baby moet zich kunnen omrollen.

In een wipstoeltje heeft een kind een beperkte bewegingsvrijheid. Deze gebruiken we daarom alleen als het nodig is: tijdens het eten van een fruithap, voor het even laten bezinken van de voeding of als een kind moe is en even moet wachten voor hij naar bed gebracht kan worden. Voor baby's die moe zijn en nog niet meteen in bed gelegd kunnen worden, is zitten in een wipstoeltje / schommelstoeltje of liggen in een box vaak prettiger (rustiger) dan op de grond. In principe zit een baby niet langer dan 15 a 20 minuten achter elkaar in een wip- of schommelstoeltje.

Sommige baby's zijn erg ondernemend en willen ook buiten hun groepsruimte een kijkje nemen. Dit kan, op voorwaarde dat het op de gang, in de speelhal of in de andere groepsruimte veilig is voor baby's en een pedagogisch medewerker een oogje in het zeil houdt.

2.3: Persoonlijke competentie: taal

We praten veel met een baby: zeggen wat je doet, benoemen wat je ziet

Als we met een baby bezig zijn, praten we voortdurend tegen hem. We praten over

- de dingen die we doen: "Nu smeer ik crème op je buik, mmmm, lekker zacht!" ,
- over waar de aandacht van het kind naar uit gaat: "Wil je zelf de fles vasthouden?" "Wat - was dat? Wat een lawaai!"
- of wat het kind ervaart: "Dat is koud! Kom maar doen we snel je truitje aan".

We ondersteunen ons praten met baby's met natuurlijke gebaren en gezichtsuitdrukkingen: handen uitsteken en zeggen: "Ga je mee?", een blij gezicht bij "Kijk nou, je staat, wat knap!". Tijdens het verzorgen kunnen we korte 'taalspelletjes' doen zoals het benoemen van het babylijfje: "Waar is je neus? Daar is je neus!" of "er komt een muisje aangelopen...."

We merken dat een baby ons begrijpt doordat hij bv 'antwoord geeft' op eenvoudige vragen als "Waar is het eendje?" (door naar het eendje te kijken) of reageert op "Mag ik van jou dat blok?". Ook al begrijpen baby's misschien niet helemaal precies wat we bedoelen, ze maken veel op uit de context waarin iets gezegd wordt.

2.4 Persoonlijke competentie: buiten

We vinden het belangrijk dat ook baby's regelmatig buiten zijn

We vinden het bij KION belangrijk dat kinderen tenminste één keer per dag naar buiten gaan. Dit geldt in principe ook voor baby's. Buiten doen kinderen andere ervaringen op dan binnen: ze horen en voelen de wind, het ruikt er anders, de zon schijnt door de blaadjes van een boom, op de grond kom je grassprietjes, takjes, blaadjes en zand tegen. Per locatie bekijken we hoe we ook baby's deze ervaringen kunnen bieden.

Voor veel baby's en dreumesen is de buitenruimte erg groot. Dit kan voor hen beangstigend zijn. Bovendien lopen ze risico door de oudere kinderen omver gelopen of gefietst te worden. Baby's hebben ook buiten een afgescheiden en beschutte plek nodig waar ze de pedagogisch medewerker in het zicht kunnen houden.

- Om de drempel voor het gebruik ervan zo laag mogelijk te houden, is het goed de babyplek zo dicht mogelijk bij de stamgroepsruimtes te situeren.
- De babyplek moet op simpele wijze kunnen worden beschermd tegen felle zon, eventueel met schaduwdoek.
- Ook moet hij uit de wind liggen.
- Eventueel kan een babyplek gemaakt worden met behulp van een (flexibel?) hek of verrijdbaar bedje.
- In principe vinden we het ook buiten belangrijk dat baby's op de grond kunnen liggen en kruipen. Als het gras te vochtig is om op te liggen, kunnen we matten en grote dekens op de grond leggen. Ook kunnen we beschermende overkleding (bijvoorbeeld waterdichte buiten-tuinbroeken) gebruiken.

3. Sociale competentie

Samenvatting pedagogisch beleid, voor zover relevant voor baby's

- *Kinderen zijn van nature sociale wezens, zoeken contact met elkaar. Contacten tussen kinderen zijn vanzelfsprekend in een kindercentrum.*
- *Contacten tussen kinderen bieden kansen, maar houden ook risico's in. Het is de taak van de pedagogisch medewerker de contacten in de gaten te houden en deze indien nodig te begeleiden.*
- *Kinderen die naar een kdv komen, maken onderdeel uit van een basisgroep. Kinderen in de groep kunnen genegenheid voor elkaar laten zien, elkaar helpen, troosten, voor elkaar zorgen. We stimuleren dit.*
- *Veel oudere kinderen vinden het leuk om baby's te helpen.*
- *Dit betekent niet dat een kind altijd 'mee moet doen' met de groep. Kinderen mogen zich ook op een rustig plekje terugtrekken, hun eigen gang gaan.*
- *We besteden veel aandacht aan de komst van een nieuw kindje in de groep, we vertellen de andere kinderen regelmatig hoe hij heet.*
- *Een goed contact tussen kinderen bevordert samenspel. Door samenspelen leren kinderen niet alleen sociale vaardigheden, maar worden ook gestimuleerd in andere ontwikkelingsgebieden.*
- *Zelfs baby's kunnen al zichtbaar plezier hebben als ze bij elkaar zijn. Ze maken contact door naast elkaar te spelen, naar elkaar te kijken, speelgoed af te pakken, elkaar aan te raken. Baby's waarvan we merken dat ze het samen goed kunnen vinden, zetten we bij elkaar, bijvoorbeeld in de box of op een kleed.*
- *Vanaf dat de kinderen heel klein zijn, leren we ze hoe ze met elkaar moeten omgaan. We leren kinderen materialen te delen, samen te werken en ruzies op te lossen. Telkens weer leggen we uit: "Om de beurt.", "Beetje zachtjes doen". We geven zelf het goede voorbeeld.*
- *Uit samenspel ontstaan vriendschappen. We stimuleren dit.*
- *Als zich een conflict voordoet, kijken we eerst hoe het conflict verloopt. We proberen niet te snel in te grijpen. Als de kinderen er zelf niet uitkomen, ondersteunen we bij het oplossen van ruzies. Hoe deze ondersteuning eruit ziet, hangt af van de situatie en de leeftijd van de kinderen.*
- *We grijpen wel in bij conflicten waarbij kinderen elkaar pijn doen, als de situatie erg ongelijkwaardig is (een groot kind dat ruzie maakt met een jong kind of een kind dat telkens een ander kind pest) of als bijvoorbeeld een jong kind voortdurend het spel van oudere kinderen verstoort.*

- *De ruimte richten we in in hoekjes waar voldoende ruimte is om met een aantal kinderen samen te spelen.*
- *We gebruiken spel materiaal dat uitlokt tot samenspel. Van bepaalde materialen schaffen we meerdere exemplaren aan, bv poppen of loopauto's. Hierdoor kunnen kinderen elkaar nadoen, contact te maken, samen te spelen.*

3.1 Sociale competentie: baby als groeps lid

We vinden het belangrijk dat ook baby's onderdeel van de stamgroep zijn

Net zoals de andere kinderen zijn baby's onderdeel van de stamgroep. Ze horen er bij. Baby's kunnen al zichtbaar plezier hebben als ze bij andere baby's of oudere kinderen zijn. Ze maken contact door aandachtig naar ze te kijken, door naar elkaar te lachen, geluidjes te maken, elkaar aan te raken, elkaar na te doen, naast elkaar te spelen, speelgoed af te pakken, etc.

Ook voor de andere kinderen horen de baby's bij de groep. Zo verwelkomen ze enthousiast de baby als deze binnenkomt of uit bed komt. Een baby reageert op een kind dat in de buurt komt door met de beentjes te trappelen, met de armpjes te zwaaien en enthousiaste geluidjes te maken.

We stimuleren contacten tussen baby's en andere kinderen

We vinden het belangrijk oog te hebben voor deze contacten en deze te stimuleren. Een goed contact met elkaar bevordert samenspel. Dit stimuleert de ontwikkeling.

We betrekken baby's en andere kinderen bij elkaar:

- We vertellen de baby als deze op schoot zit of in een wipstoeltje of als we ermee door de groep lopen over wat er in de groep gebeurt of te zien is. "Kijk eens wat een mooie trein! Ja, dat vind je wel mooi hè? Die hebben Marijke en Teun gemaakt" "Dennis moet huilen, hoor je dat? O wat een verdriet!" "Kijk eens, Ingrid is aan het dansen!"
- Baby's waarvan we merken dat ze het samen goed kunnen vinden, zetten we bij elkaar, bijvoorbeeld in de box of op een kleed.
- We richten de aandacht van de baby ook op wat oudere kinderen: we zetten bijvoorbeeld de baby op de grond bij kinderen die daar spelen. Soms tiggert een baby zelf naar andere kinderen, is nieuwsgierig.
- Kinderen die dit leuk vinden laten we helpen bij de verzorging van de baby's: fles geven, brood geven; speentje of knuffeltje geven.

- Sommige kinderen kunnen heel goed een ander kind troosten. Als we zien dat een kind hiertoe het initiatief neemt, wachten we even af of dit goed gaat en of het effect heeft. We benoemen dit: “Goh, wat lief van jou dat je Iris een speeltje geeft!”.
- We nodigen kinderen uit om met de baby mee te spelen: als we met een baby op de grond gaan zitten, komen andere kinderen er vanzelf bij. Of we vragen een kindje om de baby een speelgoedje te geven. Ze zijn nieuwsgierig en willen graag aaien, kusjes geven. Samen wijzen we de oogjes en oortjes aan (we geven ook duidelijk aan wat niet kan: “niet in oogjes prikken!”, “heel voorzichtig over het hoofdje aaien!”).

We betrekken baby's bij groepsmomenten als dit functioneel is

We betrekken de wat oudere baby's bij groepsmomenten (meestal aan tafel) op momenten dat ze wakker zijn en als dit functioneel is. Dus als ze ook iets eten en/of als ze het leuk vinden om aan tafel te zitten en te kijken wat daar gebeurt. Aan tafel er (even) bij zitten kan voor een baby aantrekkelijk zijn: er is daar veel te zien en te horen: liedjes zingen, kinderen, bewegingen. Bovendien horen ze zo echt bij de groep. Daarom zitten baby's op deze momenten echt aan tafel, in een stoeltje in een bankje of in een kinderstoel aangeschoven aan tafel.

Het komt voor dat een baby aan tafel zit en even moet wachten. Dan geven we hem een speelgoedje om mee te spelen.

We proberen te voorkomen dat baby's langer dan een half uur achter elkaar aan tafel zitten. Lange tijd aan tafel zitten is saai. Bovendien kan een baby zich in een kinderstoel niet bewegen. Terwijl dit heel belangrijk is voor hun ontwikkeling.

Vaak krijgen baby's fruithapje niet aan tafel, maar apart, bv op schoot of in een wipstoeltje. Een baby is dan sneller klaar dan aan tafel.